

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Qu. XV. Vtrum in hac contemplatione per negationem sistendum sit in
aliquo conceptu absoluto?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

ra, & refulget, eo magis oculis nostris est obscura & ignota.

Dicendum est secundo, ad contemplationem mysticam Theologiae infusa hoc ipsum operari in nobis lumen donorum Spiritus sancti, maxime doni intellectus, ut docet D. Thom. in 3. dist. 34. quest. 1. art. 2. dicens: Quod autem spiritualia quasi nuda veritate capiuntur supra humanum modum est; & hoc facit donum intellectus, quod de auditu per fidem mentem illustrat. E. in 3. dist. 35. q. 2. art. 2. Fides quae spiritualia in speculo, & angustate quasi involuta tenere facit humanum modo mentem perficit, & ideo virtus est; sed si supernaturale ali lumine mens in tantum elevatur, ut ad ipsa spiritualia afficienda introducat, hoc supra humanum modum est, & hoc facit intellectus donum. Et de hac contemplatione infusa frequentius loquuntur Doctores agentes de contemplatione in caligine: qui autem de acquisita loquuntur, a fortiori hanc caliginem, & cecitatem ab omni apprehensione rei sensibilis, & intelligibilis in mystica, & infusa debent admittere. De qua tamen contemplatione infusa in caligine abinde agit noster ven. P. Thomas à JESU de contempl. lib. 5. cap. 4. Quae omnia magis confirmantur ex quest. 5. ubi asserimus fieri istas contemplationes sine conversione ad phantasmata, sed dependentia ab imaginatione, unde dicuntur pure, licet hoc nomen commune his tribus gradibus approprietur primo tanquam minus perfecto.

Obiect. 1. Si obijcias primo ex hoc modo contemplandi in obscuritate, & ignorantia, saltem ex nostra industria videtur coincidere in doctrinam haereticorum illuminatorum, quorum primam sectam referens Rabbichius de ornatu spiritualium nuptiarum lib. 2. cap. 76. Huius sectatores (inquit) seorsum abeunt, manentque quieti, & oris absque ulla interna vel externa exercitatione, quo optata potantur requie, nec ulla impediuntur. Sed in hac contemplatione in caligine mens manet otiosa, & nihil intelligit; ergo, &c.

Respond. Respondetur ex verbis ejusdem Rabbichii: est igitur quies haec supernaturali illi, quae in Deo possidetur quieti plane contraria; quando quidem ea amorosa spiritus liquefactio est, cum simplici quodam in incomprehensibilem claritatem prospecta conjuncta. Idemque docet B. P. N. Joann. lib. 2. Ascensum. Carm. cap. 14. & alibi saepe ubi semper postulat simplicem illam, & affectivam novitiam, atque advertentiam in DEUM. Unde nego minorem, non enim manet otiosus intellectus, dum simplici & generali notitia in DEUM tendit, licet obscurè, & sine intervntu apprehensionum rerum creaturarum, nec manet otiosa voluntas, quae interim DEUM ipsam ardentem amat, & desiderat.

Obiect. 2. Obijcies secundo, saltem per hoc approbare videtur doctrinam illorum, qui animas nondum meditationi assueas statim ad istam obscuram contemplationem inducunt, quod improbat ab Auctoribus mysticis expertis. Respondetur negando assumptum, aliud enim est, agere de contemplatione ista, aliud de tempore, quo debeat procurari, & exerceri, nimirum, quando post exercitum meditationis, jam non valent ut antea meditari, cum hoc non proveniat ex humore melancholico, vel ex affectu ad creaturas, & maxime quando DEUS animam recollectionibus, & suavitatibus saepe ad istam contemplationem invitat. De quibus signis agit praefatus B. P. lib. 2. lu-

pra laudato c. 13. & iterum lib. 1. noctis obscura c. 8. & 9.

Obijcies tertio, gratia non destruit naturam, ut docet D. Thom. 1. part. quest. 1. art. 8. ad 2. Sed perficitur: sed per istum modum contemplandi destruitur natura, seu naturalis modus cognoscendi, & lumen naturale extinguitur: ergo non debet talis contemplatio hoc modo explicata esse secundum mentem D. Dionysii. Respondetur negando minorem, potius enim perficitur natura, dum elevatur ad cognoscendum quod naturaliter non potest cognoscere: & modus naturalis cognoscendi DEUM imperfectè per creaturas, corrigitur per modum cognoscendi perfectiorem hujus vitae, nempe per negationem, & ablationem, sic per fidem, & contemplationem mysticam.

QVAESTIO XV.

Utrum in hac contemplatione per negationem omnium sensibilium & intelligibilium sistendum sit in aliquo conceptu DEI absolute

Dicendum est primo in contemplatione acquisita per negationem sistendum esse in aliquo conceptu confuso, & universali DEI, reverenterque amando eum, quem cognoscit esse super omnia cognoscibilia, quemque non potest clare cognoscere, nec comprehendere. Ita noster Joseph à JESU-MARIA in Ascensu animae ad DEUM lib. 1. cap. 14. Et probat ex D. Thoma 3. sent. dist. 35. quest. 2. art. 2. atque ex D. Dionysio variis in locis. Similia inveniuntur in concordantia mystica, cujuslibet Auctoris sit (quem nos alibi unum ex nostris esse demonstravimus) lib. 1. cap. 22. & in Apologia mystica, cujus mentionem fecimus in catena mystica quest. 12. qui omnes expresse loquuntur de contemplatione acquisita. Hic tradunt, quod ubi ista contemplatio desinit in tali conceptu DEI universali, & confuso, ibi incipere contemplationem simplicissimam, & universalem fidei, non jam comparando, & denudando conceptum DEI à formis creatis, sed immediate ad illum simplicem & universalem conceptum DEI se suaviter erigendo. Itaque primam contemplationem habitam de DEO in illo conceptu confuso & universali, eruto ex negatione perfectionum creaturarum, primum gradum appellaverim Theologiae mysticae acquisitae secundam, vel id contemplationem per fidem jam sine labore, & denudatione apprehensionum in DEUM erectam & defixam sub illomet conceptu universali, & confuso secundum gradum ejusdem Theologiae acquisitae nuncupaverim ex merito horum & aliorum Doctorum Mysticorum.

Conclusio sic proposita, explicatione practica patebit. Intendit quis per discursum ascendere ad DEI cognitionem, proponitur ei DEUS tamquam lux: tunc intellectus, vel lumine naturali, ex supposita fide, vel ex lumine fidei, negat DEUM esse lumen, sed aliquid superlucidissimum, omni luce superius. Deinde proponitur eidem DEUS tanquam bonitas, vel sapientia: tunc intellectus negat DEUM esse bonitatem, & sapientiam prout eas nos concepimus ad modum bonitatis, & sapientiae creatae; sed esse aliquid super bonum, & super sapiens, omnem bonitatem, & sapientiam à nobis intellectam excedens. Sic per alias perfe-

Quid in contemplatione acquisita per negationem praestandum?

tuones similiter discernendo duo simul præstat, unum est denudare conceptum DEI ab omni conceptu rerum creaturarum, alterum est simul formare, seu vestire illum perfectione supereminenti, v.g. superboni, supersapientis, &c. vel explicitè, vel implicitè, donec sistat in aliquo conceptu universali, quo DEUM contempletur, ut infinitè excedentem omnia, incomprehensibilem, ineffabilem, &c. qui est primus gradus huius contemplationis acquisitæ.

Inde huic contemplationi jam assuetus, DEUM sine labore denudationis, ac remotionis simplici & universali fidei actui sic inuenitur sub illo generali & confuso conceptu. Qui quidem conceptus veluti mixtus est ex affirmativo & negativo, affirmando scilicet, esse ens perfectissimum, optimum, &c. sed negando hoc esse taliter, ut à nobis cognoscitur, sed infinitè excedens, cuius infinitudinis conceptus semper manet confusus. Istumque secundum esse gradum Theologiæ mysticæ acquisitæ, sæpe diximus, quem appellamus contemplationem ex fide. In quibus contemplationibus quamvis intellectus suaviter, & simplici attentione sit defixus, voluntas tamen efficitur, & affectuosa esse debet, nec cessare ab amore, vel generali, & confuso, vel particulari & distincto, per actus anagogicos, juxta exigentiam animæ, & conformiter ad influentiam divinam, cuius signa & documenta dedimus in catena myst. quasi. 10. Resp. 4. 5. & 6.

Quid in contemplatione infusa & negativa agendum? Dicendum est secundò, in contemplatione infusa, & negativa, quantumvis intellectus constituitur in caligine DEO etiam debere assistere, & ipsum intelligere sub aliquo conceptu absoluto, & ab omni imperfectione denudato. De hac præcipuè contemplatione infusa ita resolvit istam questionem P. Thomas à JESU de contempl. lib. 5. cap. 10. ubi plures Doctores citat, ut Dionysium Carthus. Geronem, August. &c.

Ex quibus ipse colligit primò, intellectum se habere in hac contemplatione per modum sculptoris (exemplum est S. Dionysii in hoc lib. cap. 2.) qui per solam remotionem materiæ ligni format agalma, seu simulachrum pulcherrimum. Quando enim DEUM concipimus, ut ens infinitum, per illam negationem indicatur quid positivum, quod nihil aliud est, quam ipsa còsummata DEI perfectio, qua major, nec æqualis excogitari potest. Secundò, in hac vita, si DEUS cognoscatur per attributa affirmativa, siue per negativa, quæ de eo per remotionem dicuntur, nunquam clarè in se, & immediate cognoscitur quoad quid est, sed solum à posteriori, & quia est; magis tamen, clarus, & perfectius quando cognoscitur magis eminens, & elongatus à cunctis creatis, & dum cognoscitur quoad an est, vel quia est, aliquo modo saltem confusè cognoscitur etiam quoad quid est. Tertiò, ista cognitio DEI in contemplatione negativa sub conceptu illo jam dicto latè potest dici intuitiva per hoc solum, quod objectivè & immediate cognoscitur quoad essentialia, & propria, licet non clarè & distinctè ut in se est. Eodem modo potest dici quidditativa impropria, seu quidditatis, ut jam reigimus q. 8. dub. 6.

Tres gradus Theologiæ mysticæ infusæ. Quando per donum sapientiæ ita elevatur, & illustratur conceptus contemplationis acquisitæ per fidem, ut non excedat modum nostrum humanum operandi, adhuc remanet sub sphaera Theologiæ mysticæ acquisitæ, quod ex D. Thoma probat Nest. P. Joseph à JESU MARIA lib. 1. ascensus anime ad DEUM cap. 25. Quando verò ita elevatur ipse conceptus fidei à dono sapientiæ, ut excedat modum nostrum humanum contemplandi, tum ob majorem claritatem, qua penetratur convenientia & excellentia perfectionis divinæ, & attributorum ejus; tum ob imperceptibilem, vel totalem independentiam à phantasmatis; tunc exercetur primus gradus Theologiæ mysticæ, qui dicitur contemplatio pura, & ingressus in caliginem divinam.

Quando verò intellectus jam contemplationi assuetus, immediatè erigitur à dono sapientiæ ad DEUM contemplandum in caligine, & sub illo conceptu confuso, sed illustrato modo dicto, quin præcedat saltem ordinariè contemplatio acquisita, sed mens adeo frequenter his illustrationibus acta videatur quasi permanentem inhabitare caliginem: tunc exercetur secundus gradus quo absolute & præcipuè dicitur contemplatio in caligine: siue hoc fiat ex præcedentibus speciebus ordinatis & dispositis à DEO, siue per speciem infusam representativam DEI, & attributorum ejus, clarè quoad an est, & confusè quoad quid est, juxta superius dicta q. 8. dub. 5. & 6.

Quando denique ultra prædictam contemplationem in caligine datur perceptio experimentalis DEI in voluntate ei unita per amorem fructivam, & inde elevatur & illustratur intellectus superiori lumine transeunte, quod sit quædam participatio luminis gloriæ, & simul infunduntur species perfectissimæ, quæ clariori modo possibili DEUM representent quoad an est, & confusè etiam quoad quid est; vel eademmet essentia divina unatur intellectui per modum speciei, juxta ibidem dicta dub. 6. & 7. Tunc exercetur tertius gradus atque supremus Theologiæ mysticæ, in quo perfectius, quàm in præcedentibus conceptus DEI formatur; clarissimus quidem quoad an est, adhuc tamen confusus, atque obfuscus quoad quid est; ex qua confusione, & ignorance DEI quoad quid est, habet iste gradus pertinere aliquo modo ad contemplationem in caligine.

Quibus sic explicatis solum restat ostendere utramque conclusionem esse ad mentem D. Dionysii, quidquid enim docet in hac materia, potest servatis servandis tam contemplationem acquisitam, quam infusam complecti, ut sæpe diximus. Primò ex hoc lib. cap. 2. ubi contemplationem in caligine comparat statuario, qui sola ablatione agalma seu statvam, ejusque pulchritudinem manifestat. Secundò ex Epist. 1. ad Caium monachum, ubi docet, illam ignorantem, quam in libro de Theologia mystica commendat, non privativè, sed superlativè intelligendam esse. Tertiò ex Epist. 5. ad Porothem explicans, quid sit divina caligo, affert exemplum D. Pauli ad Roman. 11. v. 33. dicens: Quemadmodum D. Paulus DEUM cognovisse dicitur, quando illum supra omnem scientiam & intelligentiam existere cognovit. Ut autem cognoscat anima DEUM esse supra omnem scientiam & intelligentiam aliquem conceptum debet efformare. Plura etiam loca similia possent afferri, ex quibus colligitur per omnium negationem ad aliquem conceptum DEI super omnia, nos manoduci.

Si objicias, Dionysium in Epist. 1. ad Caium dicere: Si quis viſo DEO cognovit id, quod vidit, nequam ipsum vidit, sed aliquid è rebus ejus, quæ existunt & cognoscuntur: sed qui non vidit DEUM;

hoc

Licet S. Dionysius directe & explicitè videatur loqui distinctè de intellectu & implicitè tamen, etiam intelligendus de voluntate & appetitu.

Cur B. P. Ioan. à Cruce in signis illis, Opus inscriptum Aiceosum mortis Camel in 3. libris distinguat, & quid sit simulacrum, tractet.

nec cognoscit, nullum ejus conceptum format, ergo in hac contemplatione per negationem non debemus sistere in aliquo conceptu DEI. Resp. D. Dionysium loqui de cognitione distincta quo ad quid est, ut patet ex verbis cognovit id quod vidit, non tamen de cognitione confusa, vel quoad an est. In cognitione enim confusa non videtur intuitivè id, quod est, sed obicere, & per aliqua prædicata generalia, vel involventia negationem. In cognitione autem quoad an est, non cognoscitur quid est, sed quia est. v.g. esse DEUM in mundo, esse nobis præsentem, esse quid perfectissimum, incomprehensibile, & excedens omnia: sed non cognoscitur qualis sit ista perfectio & excessus, &c. Unde remanet reverenter suspicando DEUM in illo conceptu confuso, & universaliter, & amando eum, quem in electus comprehendere non potest. Videatur D. Thom. in 3. dist. 3. q. 2. art. 2.

QVAESTIO XVI.

Utrum sensibilia & intelligibilia omnia relinquenda sint non solum ab intellectu contemplante, sed etiam à potenti affectivis & appetitivis

Licet S. Dionysius explicite loquatur de intellectu, indirectè tamen & implicite potest de voluntate & appetitu etiam explicite videatur loqui dist. 2. cap. 1. ubi dicitur: *Intellectus autem, dum Deum, quoad secundam partem probatur, quia S. Dionysius intendit nos instruere de modo perfectionis contemplandi divina, ut per contemplationem erigamur ad unionem cum Deo: sed nec istam contemplationem perfectè quis potest assequi, nisi potenter appetitive retrahantur ab amore, & affectu creaturarum, tamen sensibilibus, quam intelligibilibus: nec voluntas potest uniri DEO, dum creaturis afficitur: ergo sub hac eadem remotione explicita intellectus, intelligenda quoque remotione voluntatis & appetitus.*

Major, & consequentia parent. Minor probatur ex unanimi Doctorum Mysticorum consensu, quorum præcipua cura in instruendis contemplativis, est mortificatio passionum, & affectuum inordinatorum, imò etiam illorum, qui licet possunt exerceri, exceptis solum illis, qui ex præcepto, vel voluntate DEI, ejusque amore potius, quam reorum creaturam oriuntur. Unde N. B. P. Joannes à Cruce ascensum montis Carmeli in tres libros distinguit. In primo tanquam in limine agit de mortificatione passionum, & quomodo mens debeat sensus à sensibilibus cohibere, ut possit ad unionem DEI tam per intellectum & contemplationem, quam per voluntatem & amorem assurgere. In secundo intellectum abstrahit non solum à sensibilibus, sed intelligibilibus etiam creatis per obscuritatem fidei, quæ est mystica Theologia acquisita. In tertio denique negationem & mortificationem memorie & voluntatis particulariter commendat. Quæ omnia includuntur sub remotione & abtractione affectus ab omni objecto sensibili, & intelligibili creato. seu quod idem est, ab omni amore proprio non solum illicito, verum etiam

iam indifferenti. Legendus quoque, qui de hoc præclare scribit si noster Simon à S. Paulo, opere interpreti, Reformatio hominis, libro primo & secundo.

Quis autem sit amor proprius reiciendus, vel amplectendus explicat D. Thom. 2. 2. q. 19. art. 6. mox triplici respectu, quem amor proprius habere potest ad charitatem. Amor autem sui inquit S. mori. Doctor tripliciter se potest habere ad charitatem: uno enim modo contrariatur charitati, secundum quod aliquis in amore proprio bonum finem constituit. alio modo in charitate includitur secundum quod homo se propter DEUM, & in DEO diligit. Tertio modo à charitate quidem distinguitur, sed charitati non contrariatur, puta cum aliquis diligit seipsum secundum rationem proprii boni, ita tamen quod in hoc proprio bono non constituat finem, sicut etiam & ad proximum potest esse aliqua alia specialis dilectio, præter dilectionem charitatis, quæ fundatur in DEO, cum proximus diligitur ratione commoditatis, consanguinitatis, vel alicujus conditionis humanæ, quæ referribilis sit ad charitatem, &c. Ex his ergo tribus amoribus primus debet ab omnibus justis vitari, ne charitatem & DEI gratiam amittant. Tertius debet etiam mortificari, & cohiberi ab his potissimum, qui ad perfectionem charitatis per contemplationem & unionem DEI aspirant.

Ratio autem cur negatio appetitus circa sensibilia pertineat aliquo modo ad caliginem & obscuritatem mysticam, tradit idem B. P. Joannes petrus à Cruce l. 1. ascensum mont. Carm. c. 3. nimirum, quia sensus sunt januæ, per quas anima fit pervia luci cur, & temporali, seu imaginibus rerum, quibus veluti quomodo clavis per tractionem appetitus ab affectu vis pertinet ad audiendi, olfaciendi, gustandi, tangendi, & caliginem remanet sub caligine, & vacuitate quadam, respectu objectionum sensibilibus, quamvis enim his sensibus utatur, cum hoc fiat sine affectione & delectatione, non magis illam occupant & impediunt, quàm si nihil sentiret, non enim impletur, aut evacuat anima rebus ipsis, sed earum affectibus.

Rationes item, quæ caligo ista & denudatio ab appetitu sensibilibus conducatur ad contemplationem & unionem, latè prosequitur in eodem libro idem S. Doctor primo propter oppositionem inter amorem DEI & creaturæ. Secundo propter inquietudinem, quam affectio creaturarum causat. Tertio propter afflictiones & anxietates, quas inducit. Quarto propter obscuritatem & cæcitatem qua lux creaturarum interposita occupat & præcipit oculos, ne divinam conspiciant & attendant. Quinto propter inquinamentum, quo mentem ipsam maculant & deformant. Sexto propter imbecillitatem, qua animus ad virtutem flaccescit. Denique, quia status unionis in hoc consistit, quod voluntas humana ita in divinam transformetur, ut nihil omnino velit nisi quod vult Deus; non vult autem quod Deus vult, qui voluntate propria inordinatos appetitus passionis amplectitur. Quæ omnia idem B. Pater noster sacre pagine auctoritatibus egregie confirmat.

Si objicias ac dicas: primò, sensus externos, propositi objecto, non posse non percipere sensibilia; deinde imaginatio per sensum informata non potest non illa cogitare, & appetitus proponere; & tandem appetitus sensuivus necessario fertur in bonum delectabile, & sensibile propositum ab imaginatione; ergo non possunt denudari sensibilibus. Resp. neg. consequentiam; si enim sensitio vel appetitio rationem antevertat, non obest perfectioni, si autem voluntas illis resistat, tunc potest

Cur B. P. Joannes à Cruce in fine illud opus inscriptum Ascensum montis Carmeli in 3. libros distinguat, & quid in finem tractet.

Objectio.

Solutio.

T

est

Thom. à Jesu Oper. Tom. II.